herpy

AGAMER

Bronchocela cristatella

Bronchocela cristatella er en lysegrønn, svært slank trelevende agam fra skogene i Sørøst-Asia, der halen utgjør over tre fjerdedeler av lengden. Den blir 50-58 cm, er dagaktiv og jakter insekter i trærne. Den kan skifte fra klar grønn til brun når den blir urolig, og den er rask, spretten og sky.

Familie: Agamidae Engelsk: Green Crested Lizard Tidligere navn: *Calotes cristatellus; Agama cristatella; Agama moluccana*
Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**50-58 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**5-10 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Regnskog**
Vanskelighetsgrad	**Erfaren**

STELL

Min. terrarium	**120 × 60 × 150 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Varmeplass	**32-38 °C**
Temperatur, natt	**22-25 °C**
Luftfuktighet	**70-90 %**
Vann	**Ingen vannskål**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**2 egg**
Inkubasjon	**47-80 dager** ved 27-31 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Bronchocela cristatella er en slank, grønn agam med lite hode, sammentrykt kropp, lange, tynne bein og en uvanlig lang, tynn hale som utgjør over 75 % av den samlede lengden. Kroppen måler 12-13 cm fra snute til kloakk, og hele dyret 50-58 cm. Grunnfargen er en klar gressgrønn, noen ganger med et blåaktig skjær på hodet. Hannen har en kort nakkekam av spisse skjell som minner om takkene på en krone.

Når dyret er truet eller opphisset, skifter fargen til brun. Fargeskiftet er raskt og går tilbake når dyret roer seg, så brun farge i terrariet er et tegn på uro eller stress.

Arten ble beskrevet av Heinrich Kuhl i 1820. Navnet har vært brukt om flere beslektede grønne agamer fra Sørøst-Asia, og forveksling med *Bronchocela jubata* er vanlig. Dyrene i det sørlige Myanmar føres nå til *Bronchocela burmana*, og på Luzon er det uavklart om dyrene hører til *B. cristatella* eller *Bronchocela marmorata*. Slekten *Bronchocela* er nært beslektet med *Calotes*.

Arten er sky og egner seg ikke til håndtering. Levealderen er ikke dokumentert, og tallet i boksen er et anslag.

Utbredelse og leveområde

Bronchocela cristatella lever i Sørøst-Asia: i det sørlige Thailand, på den malaysiske halvøya med øyer som Langkawi, Pangkor og Tioman, i Singapore, på Sumatra og Natuna-øyene, på Borneo og videre østover til Sulawesi og Halmahera. Den finnes også på mange av øyene i Filippinene, fra Palawan og Mindanao til Visayas-øyene og kanskje Luzon.

Arten finnes ikke på Bali og ifølge nyere oversikter heller ikke i India. I Singapore har den gått tilbake, trolig fordi den utkonkurreres av den innførte *Calotes versicolor*.

> **Naturlig utbredelse:** Malaysia, Singapore, Indonesia, Filippinene, Thailand og Brunei.

LEVEOMRÅDE

Arten lever i primær og sekundær skog, men også i forstyrrede områder, parker og hager. Den er dagaktiv og trelevende og oppholder seg mest noen meter oppe i busker og trær, der den klamrer seg til grener og stammer med de lange tærne og hopper raskt fra gren til gren. Den er utbredt, men ikke tallrik.

Klimaet er tropisk lavlandsklima: varmt og fuktig hele året med mange regnskyll, omtrent 24-32 °C i løpet av døgnet og høy luftfuktighet. Arten sitter også i skogkanter og lysninger, der den får sol. Ved fare trykker den seg inn mot en stamme eller forsvinner inn i løvet, der den grønne fargen skjuler den godt.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

Stell

TERRARIET

Det finnes lite kunnskap om stellet av *Bronchocela cristatella*. Stellet bygger på klimaet i utbredelsesområdet, på leveområdet i busker og trær og på erfaringer med andre trelevende agamer som *Calotes versicolor* og *Gonocephalus grandis*.

Et voksent dyr trenger et høyt terrarium på minst 120 × 60 × 150 cm (lengde × bredde × høyde). Den lange halen og de raske hoppene krever plass, og høyden er viktigere enn gulvarealet.

Innred med mange tynne grener, bambusstokker og lianer i ulike helninger, tett beplantning med levende planter og en bakvegg som gir skjul. Tett løv gjør dyret trygt. Som bunnsubstrat passer en fuktighetsholdende blanding av jord, sand og et lag løv. Terrariet må ha god ventilasjon i toppen, slik at det ikke oppstår stillestående, fuktig luft. Lokket må lukke tett, for dyret er svært raskt.

Hold ett dyr eller et par i et stort terrarium. Fjern ekskrementer daglig.

TEMPERATUR

Temperaturen følger klimaet i utbredelsesområdet. Dagtemperaturen i terrariet skal ligge på 25-30 °C, og på en solplass høyt oppe på en gren skal det være 32-38 °C. Om natten skal det være 22-25 °C, og temperaturen må ikke falle under 20 °C.

Bruk en varmelampe skjermet med et gitter, slik at dyret ikke brenner seg, og mål temperaturen med termometre i begge ender. Dyret må alltid kunne trekke seg bort fra varmen og ned i den kjølige, skyggefulle delen. Om natten slås varmen av.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Den relative luftfuktigheten skal ligge på 70-90 %, som i en tropisk lavlandsskog. Sprøyt terrariet grundig to ganger daglig, slik at blader og grener er våte. Dyret drikker dråper fra plantene, og en skål er ikke nødvendig. La luften tørke litt opp mellom sprøytingene, og sørg for ventilasjon, slik at det ikke oppstår skimmel og luftveisproblemer.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og soler seg i skogkanter og lysninger, så den må ha kraftig lys og UVB. Bruk et T5 HO-rør på 6 % over solplassen, tilsvarende Ferguson-sone 2 med en UV-indeks på 2-3 ved solplassen og lavere i plantene. Sonen er ikke målt for arten, men passer til en art som veksler mellom sol og skygge. Kontroller avstanden mellom rør og dyr med en UV-måler, og skift rørene etter produsentens anvisning.

Tenn lyset 12 timer om dagen hele året. Levende planter krever også lys, så bruk gjerne en planteoppvekstlampe i tillegg.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Bronchocela cristatella lever av insekter som den fanger i busker og trær, blant annet flått. Gi varierte levende fôrdyr som ikke er større enn avstanden mellom dyrets øyne: små siklader, gresshopper, kakerlakker, fluer og larver, med bananfluer til unger. Fete insekter som melorm gis bare sjelden.

Unger fôres daglig, voksne dyr annenhver eller hver tredje dag. Støv fôrinsektene med kalk ved de fleste fôringene og med et vitamin- og mineraltilskudd en gang i uken, og gi insektene næringsrikt fôr dagen før. Dyret reagerer på bevegelse, så slipp fôret løs i grenene eller gi flyvende insekter.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Arten er sky og blir lett stresset. Under stress blir den brun, og den kan flykte inn i løvet eller hoppe fra grenene. Den egner seg ikke til håndtering og er et dyr å se på. Arbeid rolig i terrariet, og gi et nytt dyr tid og mange skjul i plantene.

Sosial atferd i fangenskap er ikke dokumentert. Hold bare én hann i hvert terrarium; en hann med en hunn kan gå i et stort, tett beplantet terrarium, der de kan komme bort fra hverandre.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannen har en kort nakkekam av spisse skjell, mens hunnen har en svakere kam eller ingen. Kjønnet er lettest å se på voksne dyr. Alderen ved kjønnsmodning er ikke dokumentert.

PARRING

Paring i naturen er observert, men yngletid og eventuelle sesongskifter er ikke dokumentert for arten. Klimaet er fuktig hele året, så en hvileperiode er neppe nødvendig. Sett hunnen til hannen i et stort, tett beplantet terrarium, og hold øye med dem, slik at hunnen kan komme bort hvis hannen blir for voldsom.

EGGLEGGING OG KULL

Kullstørrelsen er ikke dokumentert for *B. cristatella*. Tallet i boksen er lånt fra den nært beslektede *Bronchocela jubata*, som legger to avlange, hvite egg på ca. 4 cm side om side i sandjord under et tynt lag matjord. Antall kull per år er ikke dokumentert.

Gi hunnen en eggleggingskasse eller et hjørne med minst 15 cm lett fuktig jord og sand under et lag løv. Uten et egnet sted kan hunnen holde eggene tilbake, og det krever veterinær. Gi henne rikelig fôr og kalk før og etter legging.

INKUBASJON

Rugetiden er ikke dokumentert for arten. Tallene i boksen er lånt fra *Calotes versicolor*, som ruget ved 27-31 °C klekkes etter 47-80 dager. Grav forsiktig opp eggene uten å vende dem, og legg dem i en lukket beholder med lett fuktig vermikulitt og små lufthull. Egg som faller sammen eller mugner, er døde og kan fjernes.

OPPDRETT AV UNGER

Oppdrett er ikke dokumentert for arten. Hold ungene i et lite, men høyt terrarium med samme oppbygning som de voksnes: tette planter, tynne grener, høy luftfuktighet, solplass og UVB. Fôr dem daglig med bananfluer, små siklader og andre små insekter støvet med kalk. Hold dem sortert etter størrelse, og gi mange skjul.

Helse og vanlige feil

De fleste problemer skyldes feil i oppsettet. Typiske problemer er:

- Stress og fôrstreik, særlig hos viltfangede dyr. Vedvarende brun farge er et tegn på stress.
- Beinskjørhet (metabolsk skjelettsykdom) ved for lite UVB og kalk.
- Uttørking ved for tørr luft eller for lite sprøyting.
- Luftveisinfeksjoner ved stillestående, kald og fuktig luft.
- Parasitter hos viltfangede dyr, som bør settes i karantene i minst tre måneder.
- Skader på snuten når dyret hopper inn i glasset.

Et sunt dyr har klare øyne, en klar grønn farge og en fyldig kropp. Vask hendene etter kontakt med dyr og terrarium, siden krypdyr kan bære salmonella. Oppsøk en veterinær med erfaring med krypdyr hvis dyret går ned i vekt, ikke spiser eller virker sløvt.

Les mer: Karantene og hygiene Les mer: Typiske sykdommer og tegn på sykdom Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.